

I 2025

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

İPEKYOLU KALKINMA AJANSI
SILKROAD DEVELOPMENT AGENCY

KİLİS YATIRIM ORTAMI RAPORU

İPEKYOLU KALKINMA AJANSI

     ika.org.tr

1. İl Ekonomisinin Genel Görünümü

Tablo 1. Kilis GSYİH Sektörel Dağılımı

Kilis İl bazında gayrisafi yurt içi hasıla, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre, cari fiyatlarla

	2021	2022	2023
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	1.335.007	4.037.355	6.614.374
Sanayi	1.111.845	3.717.314	6.132.044
İmalat sanayi	971.355	3.248.087	5.477.237
İnşaat	519.921	855.463	2.286.554
Hizmetler	985.279	2.204.547	3.693.306
Bilgi ve iletişim	54.837	108.319	183.295
Finans ve sigorta faaliyetleri	76.366	187.168	303.802
Gayrimenkul faaliyetleri	493.921	776.636	1.443.185
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	158.107	226.600	284.346
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.811.085	3.345.823	7.158.220
Diğer hizmet faaliyetleri	69.271	121.995	240.555
TOPLAM	6.615.640	15.581.220	28.339.679

Kaynak: TÜİK, 2025

Gayri safi yurtiçi hâsıla, iktisadi gelişmişlik düzeyinin en önemli göstergelerinden biridir. Kilis gayri safi yurtiçi hasılası Türkiye toplamının binde 1,2'sini oluşturmaktadır. İktisadi faaliyet kodlarına göre bakıldığında, kente en fazla değerın sırasıyla Kamu, Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık ve Sanayi alanında yaratıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Kilis GSYİH Sektörel Dağılımı (%)

Kilis İl bazında gayrisafi yurt içi hasıla, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre, cari fiyatlarla

	2021	2022	2023
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	25,4	26,1	-4,0
Sanayi	36,2	56,6	5,2
İmalat sanayi	36,2	63,9	6,1
İnşaat	18,6	-23,4	39,3
Hizmetler	34,3	11,8	-1,0
Bilgi ve iletişim	39,3	34,0	-3,1
Finans ve sigorta faaliyetleri	-16,2	18,5	2,3
Gayrimenkul faaliyetleri	7,2	7,7	4,0
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	-19,2	-20,9	-33,8
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10,5	7,3	10,9
Diğer hizmet faaliyetleri	9,8	3,7	26,7
TOPLAM	100	100	

Kaynak: TÜİK, 2025

Kilis ili GSYİH içinde İnşaat sektörünün payı %39,3, Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %10,9 paya sahiptir. Diğer hizmet faaliyetleri payı %26 ve İmalat sanayi sektörünün payı %6,1'dir.

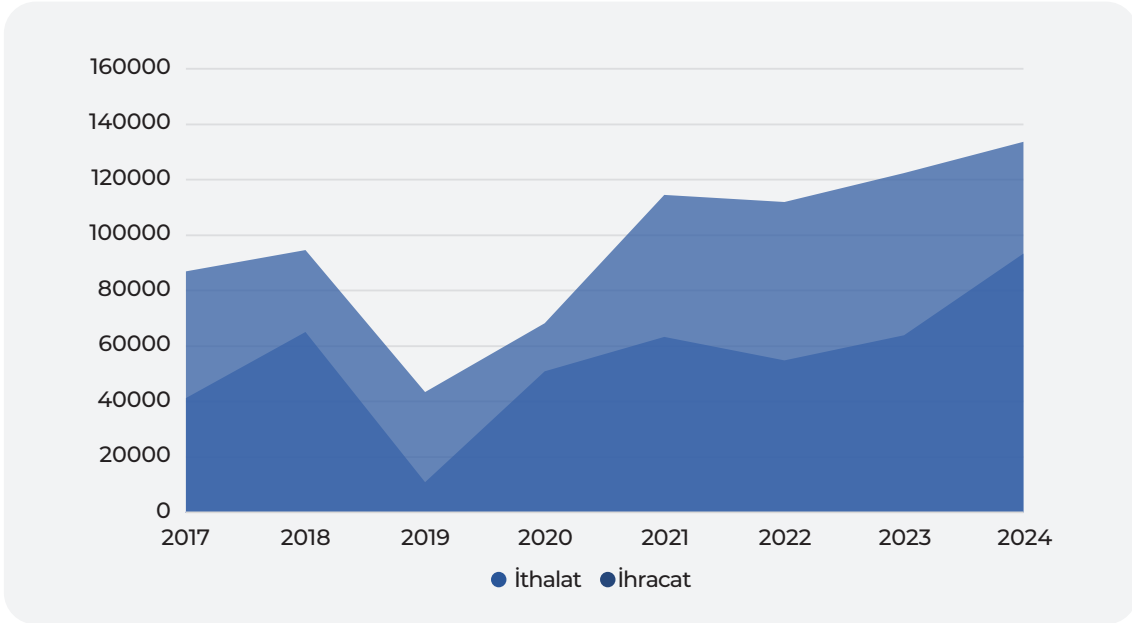
Tablo 3. Kilis Yıllara Göre İhracat ve İthalat Değişimi

Kilis İthalat İhracat (1000 USD)			
	İthalat	İhracat	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
2017	41.245	86.940	211
2018	65.091	94.543	145
2019	10.972	43.415	396
2020	50.794	68.211	134
2021	63.382	114.601	181
2022	54.835	111.930	204
2023	63.886	122.458	192
2024	93.352	133.665	143

Kaynak: TÜİK,2025

Kilis'in dış ticaret verileri incelendiğinde, ihracatın yıllar itibariyle değişken olduğu görülmektedir. 2020 yılında 68 milyon dolar ihracat gerçekleştiren Kilis, 2024 yılında 134 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir. İlin ithalatı ise 2020-2024 döneminde 51-93 milyon dolar arasında bir değere sahiptir. Kilis'te ihracatın ithalatı karşılama oranı %100'ün üzerindedir. Yani Kilis, yaptığı ithalattan daha fazla ihracat yapmaktadır.

Şekil 1. Kilis Yıllara Göre İhracat ve İthalat Grafiği

Kaynak: TÜİK,2025

Tablo 4: Kilis İl Nüfus İstatistikleri

	2022	2023	2024
Nüfus yoğunluğu (kilometrekareye düşen kişi sayısı)	105,18	110,34	111,45
Ortalama hane halkı büyüklüğü	3,39	3,32	3,29
Toplam yaş bağımlılık oranı (%)	55,51	53,68	53,12
Toplam nüfus	147.919	155.179	156.739
Yaşlı bağımlılık oranı (%)	12,53	12,22	12,44
Yurt dışından Türkiye'ye gelen göç	332	431	-
Yıllık nüfus artış hızı (binde)	14,25	47,91	10

Kaynak: TÜİK,2025

2024 TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre, Kilis toplam nüfusunun 156.739 kişi ve yıllık nüfus artış hızının binde 10 olduğu görülmektedir. Nüfus yoğunluğu incelendiğinde, ilde km² başına düşen kişi sayısının 111,45 olduğu dikkati çekmektedir.

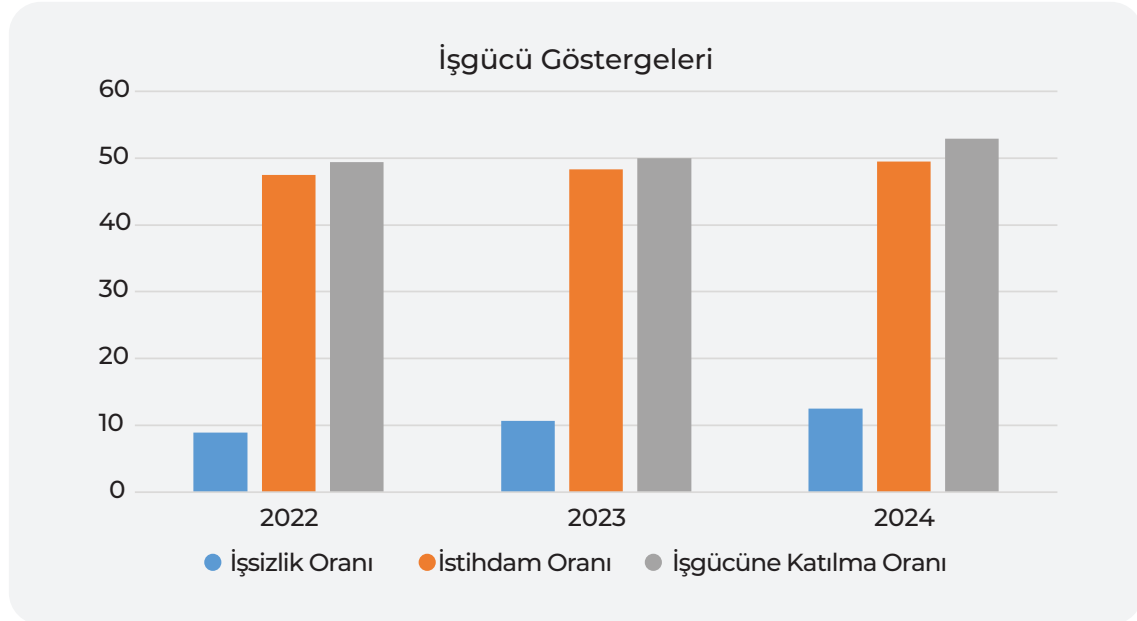
Tablo 5. İşgücü Göstergeleri

Yıl	İşsizlik Oranı		İstihdam Oranı		İşgücüne Katılma Oranı	
	Türkiye	Kilis	Türkiye	Kilis	Türkiye	Kilis
2022	10,4	8,9	47,5	45,0	53,1	49,4
2023	9,4	10,7	48,3	44,6	53,3	50,0
2024	8,7	12,5	49,5	46,3	54,2	52,9

Kaynak: TÜİK,2025

Kilis ili İşsizlik Oranına bakıldığında Türkiye ortalamasının altında olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra İstihdam Oranı ve İşgücüne Katılma Oranlarının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu gözlemlenmektedir.

Grafik 2. İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK,2025

Tablo 6: Kilis OSB İstatistikleri

OSB Adı	OSB Alanı (ha)	Toplam Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Sanayi Parseli	Boş Sanayi Parseli	İnşaat Halindeki Sanayi Parseli	Üretimdeki Sanayi Parseli
Kilis OSB	255,5	97	96	1	4	75
Polateli Tekstil İhtisas OSB	1.303	110	54	56	4	1

Kilis Polateli Şahinbey Organize Sanayi Bölgesinde sanayiciler tarafından finanse edilen yatırımlarla arsa tahsisleri %50 seviyelerine ulaşmıştır. Gaziantep bağlantı yol çalışmaları, Kilis-Hassa bölünmüş yol bağlantı çalışmaları ve Amanos Tüneli İnşaatına başlanması sanayici talebine ivme kazandıracaktır.

Kilis Polateli Şahinbey Organize Sanayi Bölgesinde Sanayicilerin en büyük avantajları;

- 6.Bölge Teşvik Kapsamında olması
- Cazibe Merkezleri Listesinde olması
- Açılacak Amanos Tüneline en yakın OSB olması ve dolayısıyla İskenderun Körfezine (Limana) yakınlığı
- Suriye üzerinden Ortadoğu ihracatı yapacak firmalar için Kilis-Öncüpınar Gümrük Kapısına yakınlığı
- Arsa ve Altyapı İnşaatı payları ödemesinin Kamulaştırma Maliyetine bağlı olarak çok mütevazı bedelli olması (5 \$/M2 peşinat ve 3 \$/M2 taksitle 2 yıl ödeme imkanı sağlanması)
- Gaziantep'e 20 KM mesafede olması
- Arazi topoğrafyasının oldukça az eğimli olması ve zeminin deprem riskine karşı en dayanıklı olması gibi avantajları söz konusudur.

Tablo 7: Kilis'in Önemli Destinasyonlara Uzaklığı

Sınır Kapıları		Limanlar		Önemli Şehirler	
Kilis Öncüpınar (Suriye)	5 km	Hatay (İskenderun)	150 km	Gaziantep	57 km
Kilis Çobanbey (Suriye)	36 km	Mersin	312 km	Mersin	330 km
Hatay Cilvegözü (Suriye)	152 km			Hatay	147 km
Şırnak Habur (Irak)	570 km			Halep (Suriye)	70 km

Kilis'in sınır kapılarına ve önemli limanlara yakın olması ilin ihracat potansiyelini oldukça artırmaktadır. Lojistik maliyetleri görece düşük olan Kilis'in İskenderun limanına olan uzaklığı 150 km Mersin limanına ise 312 km'dir.

Tablo:8 Kilis ili en çok ihracat yapılan ülkeler

Ülke (1000\$)	2022	2023	2024
SURİYE	79.676	70.185	69.557
IRAK	8.306	10.415	11.765
MISIR	1.016	2.711	1.516
LİBYA	695	654	1.326
ABD	106	327	1.282
UMMAN	558	1.179	1.098
İSRAİL	1.398	1.759	959
AZERBAYCAN	123	540	921
FİLİSTİN DEVLETİ	104	-	814
ALMANYA	385	410	777

Kaynak: TİM

Kilis'in en çok ihracat yaptığı ülke Suriye'dir. 2024 ihracat verilerine bakıldığında ihracatın %72'si Suriye'ye yapılmıştır.

Tablo:9 Kilis ili en çok ihracat yapılan sektörler

Sektör (1000\$)	2022	2023	2024
Elektrik ve Elektronik	36.093	29.288	31.020
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	25.396	19.245	22.761
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	8.587	11.264	11.645
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	7.925	9.582	9.622
Deri ve Deri Mamulleri	3.999	4.571	5.943
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.751	3.936	3.765
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	3.686	3.787	2.331
Tekstil ve Hammaddeleri	2.059	3.662	1.821
Makine ve Aksamları	1.532	1.198	1.522
Hazır giyim ve Konfeksiyon	2.100	3.117	1.189

Kaynak: TİM

Son yıllarda ihracat rakamlarında yüksek artış gösteren “Elektrik ve Elektronik, Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri ve Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörlerinde 2024 yılında yaklaşık olarak 65 milyon dolarlık ihracat gerçekleşmiştir.

Tablo 10: Kilis Tarım ve Hayvancılık İstatistikleri

	2022	2023	2024
Büyükbaş hayvan sayısı (baş)	11.698	12.073	13.427
Küçükbaş hayvan sayısı (baş)	239.451	178.181	163.514
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı (ton)	221.555	229.595	238.715
Toplam işlenen tarım alanı (hektar)	47.901	46.152	45.259
Örtü altı sebze ve meyve üretim miktarı (ton)	60	60	60

Kaynak: TÜİK,2025

Kilis İli küçükbaş hayvancılıkta özellikle Kilis Keçisi için önemli gen ve kaynak merkezi konumunda bulunmaktadır. Büyükbaş hayvancılık için elverişli fakat hayvancılık işletmelerinin az olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Kilis Patent ve Faydalı Model Başvuru Sayısı

Yıl	Marka	Patent	Faydalı Model	Tasarım
2024	144	-	1	22
2023	126	1	1	20
2022	125	2	5	25
2021	107	-	-	65
2020	81	1	-	4

Kaynak:TPE,2025

Türk Patent Enstitüsü verilerine göre 2024 yılında Kilis'te 144 marka başvurusu ve 22 Tasarım başvurusunun yapıldığı görülmektedir. Fakat aynı yılda patent başvurusu bulunmamaktadır. Kilis'te faydalı model, tasarım ve patent başvuru sayılarının Türkiye ortalamasından düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum Kilis ilinde katma değerli ürün üretilemediğinin işaretidir.

YATIRIM FIRSATLARI

Kilis, gelişmekte olan sanayi altyapısı, ihracat deneyimi ve girişimcilik kültürü ile yatırımcılar için büyük fırsatlar sunan bir merkez haline gelmektedir. Özellikle gıda sanayi, tekstil sanayi, kimya sanayi, plastik sanayi, diğer metalik olmayan mineral ürünler sanayi ve medikal sektörleri, şehirde gelişime en açık alanlar arasında yer almakta olup, yatırım için stratejik avantajlar barındırmaktadır. Ayrıca, ithalata dayalı bazı ürün gruplarında yerli üretim yatırımları için ciddi potansiyel mevcuttur. Bu bağlamda, İpekyolu kalkınma ajansı tarafından yatırımcılara yol gösterici nitelikte hazırlanan ön fizibilite raporları; üzüm pekmezi imalatı tesisi, zeytinyağlı sabun imalatı, pamuk ipliği imalatı, süt işleme tesisi, etil alkol imalatı gibi geleneksel, yenilikçi ve yüksek katma değerli yatırım alanlarına dikkat çekmektedir.

Altyapı çalışmalarının 2025 yılı sonunda tamamlanması beklenen Polateli Şahinbey OSB, stratejik sektörlerle sunulan cazip yatırım teşvik sistemi ve büyüme potansiyeli, yatırım rehberliği sağlayan kurumsal yapılar ve dış ticaret kapasitesi ile Kilis, yakın gelecekte yatırım merkezi olma yolunda güçlü adımlarla ilerlemektedir.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ VE KİLİS

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİNİN

Kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve Ar-Ge içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesidir. Bu amaca bağlı olarak Yatırım Teşvik Sistemi; genel, bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşur.

TEŞVİK BELGESİ

Teşvik belgesi, yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın bu değerler ve tespit edilen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istifade imkânı sağlayan, Karar'ın amaçları doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen belgedir. Teşvik Belgesi Müracaatı Teşvik belgesi müracaatları E-TUYS portalı üzerinden T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğüne yapılır. Başvuru yapacak firma ve kuruluşlar E-TUYS portalına firmalarının kaydını yaptırarak yetkilendirdiği bir gerçek kişi üzerinden teşvik belgesi başvuru ve diğer süreçleri yönetmesi gerekmektedir. Firma yetkilendirme süreci hakkında daha detaylı bilgi ve yatırım özelinde arama yapabileceğiniz teşvik robotu uygulamasına ekteki linkten ulaşabilirsiniz. (<https://www.yatirimadestek.gov.tr/tesvikrobotu>)

KİLİS TEŞVİK SİSTEMİ DESTEK UNSURLARI

Yeni Yatırım Teşvik Sistemi 30.05.2025 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 29.05.2025 tarihli ve 9903 sayılı “Yatırımlardaki Devlet Yardımları Hakkındaki Karar” ile yürürlüğe girmiştir.

Yeni Teşvik Sistemi Teşvik sistemi; Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ve Sektörel ve Bölgesel Teşvik Sistemi uygulamaları ile bölgesel teşviklerden oluşur.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi Destek Unsurları

Destekler		Teknoloji Hamlesi	Yerel Kalkınma Hamlesi	Stratejik Hamle
KDV İstisnası		✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50	50	40
	Vergi İndirim Oranı(%)	60	60	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	8 Yıl (6. Bölgede 12 Yıl)			
Sigorta Primi Desteği	Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl			
Faiz veya Kâr Payı Desteği	Destek Oranı**	%40	%40	%30
	Azami Destek Tutarı	240 m TL	240 m TL	180 m TL
VEYA	Azami Destek Oranı	Yatırımın %20'si	Yatırımın %20'si	Yatırımın %15'i
Makine Desteği*	Destek Oranı	%25	%25	%25
	Azami Destek Tutarı	240 m TL	240 m TL	180 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %15'i	Yatırımın %15'i	Yatırımın %15'i
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓

* Faiz veya kâr payı desteğinden faydalanan yatırımlara makine desteği sağlanmaz.

** Kredi kullanım tarihinde geçerli olan TCMB'nin bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına uygulanacak oranı ifade eder.

Sektörel ve Bölgesel Teşvik Sistemi Destek Unsurları

Destekler		Öncelikli Yatırımlar	Hedef Yatırımlar
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	30	20
	Vergi İndirim Oranı(%)	60	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	1.- 6. Bölgede Kademeli: 0 – 1 – 2 – 4 – 8 – 12 yıl		
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği	Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl		
Faiz veya Kâr Payı Desteği*	Destek Oranı**	%25	%25*
	Azami Destek Tutarı	24 m TL	12 m TL*
	Azami Destek Oranı	Yatırımın 10%'u	Yatırımın 10%'u*
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓

*Yalnızca 4., 5. ve 6. Bölgelerde uygulanır.

** Kredi kullanım tarihinde geçerli olan TCMB'nin bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına uygulanacak oranı ifade eder.

Not: 15.6.2012 tarihli ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve 2.1.2018 tarihli ve 2018/11201 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak, Kilis OSB, Kilis Polateli Şahinbey OSB 31.12.2026 tarihine kadar yapılacak müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 6. bölgede uygulanan destekler aynı oran, miktar, süre ve şartlarda sağlanır.

Cazibe Merkezleri Programı Destekleri

Destekler	Kilis OSB Kilis Polateli Şahinbey OSB 6. Bölge-Hedef Yatırımlar	Kilis OSB Kilis Polateli Şahinbey OSB 6. Bölge-Öncelikli Yatırımlar
KDV İstisnası	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti	VAR	VAR
Yatırıma Katkı Oranı (%)	%20	%30
Vergi İndirim Oranı	%60	%60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	12 YIL	12 YIL
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği	10 YIL	10 YIL
Faiz Desteği	%25	%25
Azami Destek Tutarı	12 Milyon	24 Milyon
Azami Destek Oranı	Yatırımın %10	Yatırımın %10

ika.org.tr

